

ELLIS & BERNIE

Waargebeurd verhaal over liefde in oorlogstijd

Scholen kunnen sinds februari 2016 gratis gebruikmaken van het nieuwe lespakket *Ellis & Bernie*.

Aan de hand van een liefdesverhaal over twee Joodse jongeren in Scheveningen is een film met bijbehorende lessen gemaakt. Tijdens de testfase bleek al dat leerlingen geraakt werden door het persoonlijke verhaal, dat écht gebeurd is. Ze wilden meer weten over de achtergronden van Jodenvervolging.

Sep Schaffers is freelance tekstschrijver en heeft het lesmateriaal van *Ellis & Bernie* ontwikkeld. **Malou Landré** heeft de film gemaakt.

Ellis en Bernie in 1942.

De meeste jongeren kennen het verhaal over Anne Frank en de Joden die massaal uit Amsterdam zijn weggevoerd. Maar dat Den Haag vóór de oorlog een grote Joodse gemeenschap van zo'n zeventienduizend mensen telde, is niet zo bekend. Dit gegeven was de aanleiding ons te verdiepen in de Jodenvervolging in de hofstad. Al speurend op het internet en in archieven hoopen we een verhaal over een Joods kind te vinden, aan de hand waarvan we de Jodenvervolging in Den Haag een gezicht konden geven. Op deze manier zouden we zo'n moeilijk thema misschien iets dichterbij leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen brengen.

Door toedoen van de Scheveningse amateurhistoricus André van Kruijsen kwamen we in aanraking met *De dagboeken van Bernie en Ellis* (2011). Ellis

Lehman-Cohen Paraira schreef dit boek samen met haar dochter Shulamith Bitran-Lehman op basis van haar eigen dagboeken en die van haar jeugdliefde Bernie. Omdat het zo'n rijk gedocumenteerd verhaal is, besloten we het als rode draad voor ons project te nemen.

IN EEN NOTENDOP

Het verhaal van Ellis en Bernie in een notendop: Als in 1941 overal borden met 'Verboden voor Joden' verschijnen, spreekt een groepje Joodse jongeren uit Scheveningen elke zaterdagavond bij iemand thuis af. Op een van die avonden springt de vonk over tussen Ellis en Bernie. Vaak zitten ze op een bankje in de buurt. Daar fantaseren ze over hun toekomst en over samen kinderen krijgen. En dan krijgt Ellis op 19 juli 1942 een oproep om te gaan werken in het oosten. Haar vader wordt bang en regelt met hulp van zijn baas een onderduikadres. Nog diezelfde avond neemt Ellis afscheid van Bernie en ze spreken af een dagboek bij te houden. Na de oorlog zullen ze elkaar terugzien op 'hun' bankje. Bernie blijft nog een paar maanden in Den Haag en werkt voor de Joodse Raad. In zijn dagboek schrijft hij over de razzia's. Ellis overleeft de oorlog dankzij de hulp van verzetsmensen. Bernie zwerft van het ene naar het andere onderduikadres en wordt uiteindelijk verraden door Jodenjagers van de Colonne Henneicke. Als Nederland bevrijd is, wacht Ellis op haar grote liefde op 'hun' bankje, maar Bernie komt niet meer terug. Op 8 januari 1944 is hij vermoord in vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau.

UNIVERSEEL VERHAAL

Dit universele verhaal over een prille liefde, verlies en hoop raakte ons. We legden contact met Ellis (91) en haar dochter Shulamith in Jeruzalem, die meteen enthousiast reageerden en alle medewerking toezegden, en spraken met Joodse overlevenden, historici en medewerkers van het

Haags Gemeentearchief, het Museon en het Anne Frank Huis. Nadat we met fondsenwerving het benodigde geldbedrag bij elkaar hadden gekregen, besloten we een film van dertig minuten met daarop aansluitend een lessenreeks te maken. Tijdens onze speurtocht langs openbare en familiearchieven verzamelden we beeld- en bronmateriaal over Ellis en Bernie en belangrijke gebeurtenissen in de oorlog. Een groot deel daarvan hebben we weer terzijde gelegd, aangezien we het lespakket behapbaar wilden houden. Qua taalniveau en beleving moest het goed aansluiten op leerlingen in het vmbo, de doelgroep die we met dit project voor ogen hadden. Daarom kozen we voor een presentator (Erin Kiris van onder andere *Keuringsdienst van Waarde*) die jongeren weet aan te spreken en ontwikkelen we lesmateriaal dat zowel op kennis als op de belevingskant gericht is. Het lespakket moest ook praktisch en flexibel te gebruiken zijn en is tot in detail besproken met docenten in het vmbo. Leerlingen van een drietal scholen in Den Haag hebben uiteindelijk de film en het lesmateriaal getest en het mooie was: ze werden allemaal gegrepen door het verhaal. Ruim een maand nadat de website live is gegaan, hebben zo'n tachtig scholen de docentenhandleiding en het werkboekje voor leerlingen gedownload. We zijn benieuwd naar hun ervaringen met *Ellis & Bernie* in de klas. ■

Geïnteresseerd in het maakproces? Bezoek dan de Facebookpagina Ellis & Bernie. Aan de slag met dit lespakket? Ga dan naar **www.ellisenbernie.nl**.

REACTIE VAN EEN GEBRUIKER

Martin Bezemer, docent geschiedenis op het Chr. College Groevenbeek te Ermelo en lid van de vmbo-commissie van de VGN, heeft het materiaal uitgeprobeerd in zijn derde klas vmbo. 'Ik had de hele voorgeschiedenis, de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust al behandeld en heb het gebruikt als extra materiaal. Dat werkte verrassend goed. De leerlingen waren wel geboeid door de twee personen en konden zich goed inleven in wat het voor hen betekend heeft. Het project heeft een aantal zeer positieve kanten. Ten eerste is het praktisch met veel opdrachten, het is geschikt voor vmbo-leerlingen. Ten tweede kun je kiezen wat je wilt doen. Je kunt er de voor jou beste dingen uithalen en die in de klas gebruiken. Ik ben er zeer tevreden over en mijn leerlingen waren ook positief.'

Erin Kiris
presenteert het
lesmateriaal.

Scène uit de film.